

DEMOKRATAI
VARDAN LIETUVOS

Strategija „Vardan saugios Lietuvos“

2024-2028 metų Prezidento, Europos Parlamento
ir Seimo rinkimų programos gairės

Lietuvą skaldo valdančiųjų arogancija ir neprofesionalumas, netesėti pažadai, delsimas priimti būtinus sprendimus, krizinių situacijų nevaldymas.

Lietuvos žmonės savo pačių valstybėje jaučiasi svetimi, išgyvena įvairiapusį nesaugumą. Saugumo ir stabilumo trūksta visose gyvenimo srityse – nuo sudėtingos geopolitinės situacijos, dėl pareigūnų trūkumo augančio nusikalstamumo, mūsų vaikų saugumo mokykloje iki ekonominio, socialinio saugumo stygiaus.

Nusivylimas valdžia ir, dar blogiau, demokratija, tapo kritiniu. Sumažėjęs pilietinės galios indeksas ir sparčiausiai Europoje krentantis pasitenkinimas demokratija grasina sugriauti mūsų valstybę iš vidaus. Jau net 8 iš 10 gyventojų bijo reikšti nuomonę viešai. Tai skatina radikalizmą ir susiskaldymą. Lietuvai būtina **telkianti politika**.

Mes neleisime skaldyti ar bauginti Lietuvos žmonių, juos skirstant į lygius ir lygesnius. Lietuva negali tapti vieno miesto šalimi ar „verslo projektu“, kuriame neapsimoka finansuoti ligoninių ir mokyklų. Negalime leisti Lietuvai pavirsti šalimi, kur tikrieji žmonėms kylantys klausimai negirdimi, problemos nesprendžiamos, o ekranai perpildyti beprasmiu politiniu „cirku“.

Demokratų bendruomenė vienija savo srities profesionalus, gebančius Lietuvos piliečiams gražinti pasitikėjimą valstybe ir užtikrinti veiksmingą demokratiją per **ambicingos politikos viziją**:

Lietuva – saugiausia vieta žemėje. NATO sąjungininkų daliniai Lietuvoje, pažangiausia kariuomenė regione, atspari ir vieninga visuomenė.

Auganti Lietuva, stipri vidurinė klasė, socialiai saugios bei gerbiamos šeimos.

Motyvuojantis, prieinamas ir inovatyvus švietimas. Mokykloje saugu, siekiama asmenybės brandos ir geriausių pasiekimų pagal kiekvieno galimybes. Visos dienos mokykla iki gimnazijos bei nemokamas maitinimas visiems mokiniams.

Ori senatvė, ilgiau ir sveikiau nei ES vidurkis gyvenantys senjorai.

Žalioji ekonomika, teikianti naudą visiems ir mažinanti socialinę atskirtį.

Stipri savivalda, pilietinė visuomenė ir vietos bendruomenės.

Inovatyviausia šalis regione, daugiausia uždirbančių ES valstybių dešimtuke, 4 darbo dienų savaitė.

Kokybiškas ir prieinamas paslaugas teikiantis viešasis sektorius, kuriame darbas prestižinis.

Geri, saugūs keliai, patogus viešasis transportas į atokiausias Lietuvos vietas, pajėgiausias jūrų uostas Baltijos jūroje.

Patikima užsienio politika, nacionalinius valstybės ir jos žmonių interesus kelianti aukščiau bet kokių avantiūrų ir aktyviai dalyvaujanti priimant sprendimus Europos Sąjungoje.

Strategija „Vardan Saugios Lietuvos“ – tai ne kraštutiniai ar radikalizmas, užkrėtęs valdančiuosius ir dalį opozicijos. Tai – čia ir dabar Lietuvai būtini konkretūs darbai, kuriems Demokratai turi reikiamos patirties – valdant valstybę, dirbant tarptautinėse organizacijose, atstovaujant Lietuvą Europos Sąjungos institucijose ir telkiant partnerius Briuselyje bei Vašingtone.

Mes nepradėsime nuo nulio, nepaversime Lietuvos netinkamų eksperimentų aikštele, bet tobulinsime veikiančias sistemas taip, kad jos kurtų didžiausią naudą visiems Lietuvos žmonėms.

Kviečiame Jus imtis atsakomybės kartu!

Jūsų rankose – 2024–2028 m. rinkimų programos gairės pagal atskiras sritis. Daugiau apie Demokratų sąjungos „Vardan Lietuvos“ valstybės raidos viziją rasite patvirtintoje sąjungos steigimo programoje [čia](#).

Nacionalinis saugumas ir užsienio politika

Ambicija Lietuvai – užsienio ir saugumo politikos šerdis privalo būti nacionalinis interesas, grįstas nacionaliniu konsensu. Užsienio politika turi būti nuosekli, pasižymėti ilgalaikiu planavimu ir investicijomis, siekiant Lietuvos užsienio politikos tikslų įgyvendinimo, ypač nuo Lietuvos nutolusiuose pasaulio regionuose. Lietuva turi būti patikima tarptautinė partnerė, vykdanči nuoseklią ir prognozuojamą užsienio politiką, tačiau Lietuvos užsienio politika neturi būti statiška – svarbu ją greitai adaptuoti prie besikeičiančių tarptautinių realijų.

Efektyvi, pamatuojamą naudą kurianti ekonominė diplomatija turi tapti kertiniu Lietuvos užsienio politikos įrankiu, reikšmingai didinančiu Lietuvos žmonių gerovę.

Saugumo klausimo uždaviniai bus prioritetiniai kasdieninėje darbotvarkėje, įskaitant tinkamą ir savalaikį pasirengimą galimai tiesioginei karinei agresijai, patikimą Lietuvos sienų apsaugą, veiksmingų apsaugos mechanizmų nuo ateityje kiliančių epidemijų plėtojimą, kovą su organizuotu nusikalstamumu ir neteisėta migracija, apsaugą nuo energijos tiekimo sutrikimų, kovą su niokojančia klimato kaita, kibernetinį saugumą.

Vokietijos Bundesvero brigados dislokavimas Lietuvoje yra absoliutus prioritetas ir mūsų saugumo garantija, todėl privalome imtis visų priemonių, kad ji būtų kuo greičiau dislokuota.

Sukursime Suvalkų karinio mobilumo zoną, kurioje Lietuvos, Lenkijos, JAV ir Vokietijos (G–PLUS) kariai užtikrins gynybą ir atgrasymą per bendras pratybas, sąveikumą ir karinių vienetų judėjimo laisvę.

Sukursime pavyzdines sąlygas mūsų ir sąjungininkų kariams, pasitelksime efektyviausias priemones jų motyvacijai stiprinti, o kario profesiją pakelsime į naują lygį.

Užtikrinsime prasmingą karjerą ir papildomą socialinę apsaugą karių artimiesiems, taip skatindami naują kartą tapti sudėtine Lietuvos kariuomenės dalimi.

Pasirengimas visuotinės gynybos principo įgyvendinimui taps kultūriniu pokyčiu, ne tik deklaratyviu šūkiu. Bus užtikrintas šio principo įgyvendinimas bei nuosekliai didinama visuomenės parengtis prieš atgrasymui ir gynybai.

Stiprinsime Šaulių sąjungą, padėsime jai tapti strategiškai svarbia erdve, ugdant naują kartą, taip pritraukiant dar daugiau piliečių į Lietuvos saugumą didinančią organizaciją.

Prezidento institucijai sugrąžinsime lyderystę kelti svarbiausius užsienio ir gynybos politikos tikslus. Šalies vadovas bus atsakingas už šių tikslų įvardijimą ir įgyvendinimą, nebebus Vyriausybės nustatytos krypties įkaitu.

Lietuva pati taps saugumo teikėju ir garantu, pakeisime „saugumo vartotojo“ mentaliteto politiką, iligus metus paralyžiavusią mūsų įsipareigojimus atgrasymui bei gynybai. Tik patys laiku teikdami pagalbą NATO partneriams, tapsime lygiaverčiais, gerbiamais ir dėl to dar saugesniais Aljanso nariais.

Judėjimas link visuotinės privalomos karinės tarnybos turi būti grįstas poreikiu, išsakytu Lietuvos kariuomenės, visų pirma efektyviai ir kokybiškai išnaudojant jau esamą – mišrų, modelį. Stiprinama ir plečiama LK struktūra, infrastruktūra, augantis karių profesionalų skaičius lems, kiek jaunuolių bus pašaukta į karinę tarnybą, nuosekliai didinant Lietuvos pajėgumus. Sukursime papildomas galimybes atlikti privalomąją tarnybą visuomenę stiprinančiose valstybinėse ir nevyriausybinėse organizacijose, taip sustiprinant jaunuolių pasitikėjimą savimi bei valstybe.

Pagreitinsime Lietuvos kariuomenės planuotus ginkluotės, įrangos ir technikos įsigijimus, didinančius atgrasymo ir karinių pajėgų kovinę galią, užtikrinsime lėšų panaudojimo efektyvumą bei skaidrumą.

Sukursime vieningą oro erdvės apsaugą drauge su kitomis Baltijos valstybėmis bei Lenkija. Ukrainos pavyzdys aiškiai parodė, kad oro erdvės apsauga yra būtinybė.

Plėtodami ir įgyvendindami atgrasymo ir karinę infrastruktūrą, sieksime kuo didesnę investicijų grąžos Lietuvos ekonomikai.

Skaidrumas ir pridėtinės vertės kūrimas taps esminiais kriterijais perkant karines priemones ir plečiant infrastruktūrą. Šią naudą pajaus kiekvienas mūsų pilietis.

Užtikrinsime tinkamas sąlygas gynybos pramonės plėtrai – šalies Vyriausybė bei institucijos aktyviai remis šios pramonės šakos savarankiškumą ir inovatyvumą.

Pagrindinis užsienio ir gynybos politikos tikslas – saugi Lietuva, kurioje sudaromos sąlygos ekonominiam, žmonių gerovės augimui ir politiniam stabilumui.

Sieksime pragmatinės ir vertybinės užsienio politikos darnos, kurios pagrindas yra mūsų nacionalinių interesų užtikrinimas ir principingas jų gynimas.

Gindami savo interesus sieksime sutarimo ES, NATO ir dvišalėje politikoje. Tik sėkmingai veikdami šiuose formatuose galėsime užtikrinti savo nacionalinius interesus.

Dar labiau stiprinsime diplomatinis santykius su JAV, sieksime didesnio jos įsitraukimo į mūsų regiono saugumo užtikrinimą, tam pasitelkdami tiesioginį diplomatų darbą, neišsemiamą lietuvių diasporos JAV potencialą bei verslo ryšius tarp valstybių.

Teiksime visokeriopą paramą Ukrainai, kurios pergalė yra pagrindinis kelias į mūsų regiono saugumą. Išlaikydami vienybę su Lenkija ir kitomis Ukrainos sąjungininkėmis, užtikrinsime, kad šalis gautų visą įmanomą pagalbą, reikalingą pergalei prieš Rusijos nusikalstamą agresiją. Dalindamiesi visais turimais įrankiais ir kompetencijomis drauge su Ukrainos gynėjais išmoksime vertingas strategines ir taktines gynybos pamokas, kurios didins mūsų pačių saugumą.

Stiprinsime gynybos ir saugumo ryšius su Japonija, Pietų Korėja bei kitomis Pietryčių Azijos demokratijomis. Tai atvers naujas galimybes Lietuvos verslui, užtikrins mūsų įsitraukimą į aktualiausių geopolitinių iššūkių sprendimus.

Transatlantinė dimensija turės išlikti kertine užsienio ir saugumo politikos kryptimi, kurią būtina puoselėti, skiriant jai kur kas didesnę dėmesį nei iki šiol. Vertinsime ne tik savo lūkesčius, keliamus JAV partneriams, tačiau ir tai, kuo patys galime būti naudingi, kokiomis kompetencijomis galime dalintis. Lygiavertė partnerystė ir abiem pusėms naudingi mainai yra kelias į tvarų transatlantinį bendradarbiavimą. Įsipareigojimai turi būti nuoseklūs, ilgalaikiai ir abipusiai, o ne apsiriboti proginiiais susitikimais. Aktyviai dalyvausime Europos Sąjungos diskusijose dėl veto teisės ribojimo ypač svarbiais mūsų žemyno saugumui klausimais (pvz., Ukrainos narystė ES, sankcijos Rusijai).

Stiprinsime diplomatų rengimą ir jų kvalifikacijos kėlimą ekonominiais klausimais. Darbuotojų kompetencijai užtikrinti didinsime diplomatinės tarnybos finansavimą. Sieksime, kad visose Lietuvos verslui svarbiose rinkose dirbtų komercijos atašė (dabar yra ~20) arba diplomatai ekonomistai (dabar yra ~16), o ten, kur reikia, būtų pasitelkiami ir žemės ūkio atašė.

Sudarysime galimybes Lietuvos diplomatinėse atstovybėse už konkurencingą atlyginimą įdarbinti vietas profesionalus ekonominėms funkcijoms vykdyti (tai daro JAV ir kitos šalys, nes ekonomiškai labai efektyvu – sutaupoma lėšų, skirtų šeimų išlaikymui, persikėlimui, apmokymui, nėra kalbos barjero ir t.t.).

Ypatingą dėmesį skirsime konsulinių paslaugų Lietuvos ir užsienio piliečiams kokybės gerinimui. Plėšime konsulinius resursus Lietuvos diplomatinėse atstovybėse, ten, kur yra gausiausia lietuvių diaspora.

Užtikrinsime vizų išdavimo operatyvumą tų valstybių piliečiams, kurie prisideda prie Lietuvos ekonominio augimo – ne tik plėtojantiems verslą Lietuvoje, bet ir studentams, kultūrininkams, kai kuriais atvejais, ir turistams.

Stiprinsime Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo programos sąsajas su užsienio politikos tikslais. Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politika turės prisidėti prie Lietuvos žinomumo didinimo, politinio svorio, taip pat sudaryti galimybes Lietuvos verslo ir akademinėi bendruomenei įgyvendinti projektus besivystančiose šalyse ar kurti naujas darbo vietas Lietuvoje, todėl didinsime programos finansavimą.

Mažinsime neteisėtos migracijos srautus, ypač didelį dėmesį skirdami Lietuvos sienų integruotam valdymui, vykdydami tarptautinius šalies įsipareigojimus žmogaus teisių srityje. Reikalausime maksimalaus ES institucijų dėmesio išorės sienų apsaugos klausimams.

Žmonių saugumas, teisingumas ir žmogaus teisės

Ambicija Lietuvai – valstybė be korupcijos, kurioje gerbiamos žmonių teisės, lyčių lygybė, kurioje visi yra saugūs ir turi teisę į prieinamą teisinę gynybą, apsaugą bei teisingumą, nepriklausomai nuo socialinės, finansinės padėties, gyvenamosios vietos ar pareigų.

Užtikrinsime naujos kartos civilinės saugos infrastruktūros kūrimą Lietuvoje: nuo prieinamų pirmosios pagalbos kursų organizavimo visuomenei iki slėptuvių įrengimo reglamentavimo bei įgyvendinimo kiekvienoje savivaldybėje, atsižvelgiant į gyventojų skaičių.

Kovai su psichotropinių medžiagų vartojimu ir platinimu jaunimo tarpe sutelksime jungtines švietimo, policijos, gydymo įstaigų bei vaiko teisių specialistų, moksleivių bei jų tėvų bendruomenės pastangas. Reformuosime nepilnamečių teisinės atsakomybės sistemą pagal geriausius kitų šalių pavyzdžius, sukurdami sąlygas realiems elgesio pokyčiams.

Skaidrinsime ir efektyvinsime teisėtvarkos ir teisėsaugos institucijų sistemą, tobulinsime jų tarpusavio bendravimą ir bendradarbiavimą. Diegsime efektyvius išorinės ir vidinės kontrolės mechanizmus. Daug efektyviau spręsimė problemas, susijusias su ikiteisminių bylų (ne)pradėjimu, taip didindami piliečių pasitikėjimą teisėsaugos institucijomis.

Pareigūnai į įvykius reaguos nedelsiant, jų pagalba bus teikiama tinkamai ir laiku visoje Lietuvoje. Didinsime teisėsaugos ir teisėtvarkos institucijų pareigūnų skaičių regionuose, taip užtikrindami tinkamą jų funkcijų vykdymą.

Didinsime statutinių pareigūnų profesijos patrauklumą, kelsime darbo užmokestį, įgyvendinsime deramą jų aprūpinimo standartą, teiksime jiems socialines garantijas, tokiu būdu didindami institucijų pajėgumus. Latvijos pavyzdžiu, įteisinsime pareigūnų pensijas Greitosios medicinos pagalbos darbuotojams, ištaisysime istorines klaidas dėl muitininkų pensijų.

Kovosime su korupcija, įtvirtindami atsakomybės už korupcinius nusikaltimus neišvengiamumą, griežtindami atsakomybę ir bausmes bei ilgindami tokių nusikaltimų senaties terminus. Visas stambios korupcijos bylas arba bylas, kuriose padaryta didelė žala viešajam interesui, tirs ypatingas prokuratūros skyrius.

Atkursime visuomenės pasitikėjimą Lietuvos teismų sistema, didinsime teismų sistemos atvirumą. Įteisinsime teismo tarėjų institutą bei skatinsime bylų rotaciją tarp teismų. Tobulinsime teisėjų atrankos bei karjeros procedūras, kelsime visų teismų personalo profesinę kompetenciją, gerinsime jų darbo ir veiklos sąlygas. Stiprinsime antstolių kontrolę.

Stiprinsime generalinės prokuratūros veiklą bei užtikrinsime jos parlamentinę kontrolę. Generalinis prokuroras kasmet teiks Seimui prokuratūros veiklos ataskaitą. Nustatysime, kad bylas, kuriose padaryta didelė žala viešajam interesui, ir bylas dėl stambios korupcijos tirtų ypatingasis prokuroras.

Užtikrindami efektyvią kriminalinės žvalgybos subjektų kontrolę, ypatingą dėmesį skirsime asmens teisių ir laisvių bei privataus gyvenimo apsaugai. Sieksime, kad kriminalinės žvalgybos

metodai būtų taikomi laikantis proporcingumo kriterijų, optimizuosime kriminalinės žvalgybos subjektų skaičių, siekiant racionaliai bei efektyviai panaudoti turimus valstybės išteklius.

Žmogaus teisių gynimas ir jų įgyvendinimas taps efektyvesnis. Skatinsime žmogaus teises ginančių institucijų, ombudsmenų, taip pat nevyriausybinų organizacijų, piliečių, mokslininkų ir žurnalistų, dirbančių žmogaus teisių apsaugos srityje, veiklą. Sieksime, kad būtų vykdoma nuolatinė žmogaus teisių padėties šalyje parlamentinė stebėseną, įtraukiant ir žmogaus teisių apsaugos srityje veikiančių organizacijų atstovus.

Stiprinsime valstybės institucijų pajėgumą veikti krizės, ekstremaliosios situacijos, nepaprastosios padėties ar pandemijos atvejais. Užtikrinsime, kad bet kokie žmogaus teisių ribojimai ekstremalių situacijų metu būtų nustatomi tik laikinai ir pratęjami tik su Seimo leidimu.

Plėsimė valstybės garantuojamos teisinės pagalbos ir mediacijos prieinamumą bei kokybę. Valstybės teisinės pagalbos ir mediacijos teikimo sistema bus efektyvesnė – finansuosime teisinių paslaugų krepšelį asmeniui, pasirinkusiam antrinę teisinę pagalbą teikiančią teisininką savo nuožiūra, didinsime atlygius valstybės prašymu teisinę pagalbą teikiantiems teisininkams.

Ginsime viešąjį interesą ir kelsime visuomenės pasitikėjimą demokratine sistema. Įtvirtinsime skaidresnį viešųjų resursų naudojimą bei stipresnę pranešėjų instituto apsaugą, užtikrindami pranešėjams teisę į nemokamą profesionalią teisinę pagalbą.

ES lygmeniu kursime pažangią reguliacinę aplinką dirbtinio intelekto naudojimui viešajame ir privačiame sektoriuose. Identifikuosime potencialias galimybes šalies ekonomikai, švietimui, medicinai, valstybinėms paslaugoms bei apsaugosime nuo potencialių grėsmių ir rizikų, kurias atneša ši revoliucinė technologija.

Įteisinsime specialų žymėjimą visiems produktams ir paslaugoms, kurias kuriant ar vystant buvo naudojami dirbtinio intelekto (toliau – DI) algoritmai. Kursime įrankius, kurie leis identifikuoti sukčiavimą ir manipuliacijas pasitelkus DI technologijas, naudojant asmens atvaizdą, balsą ir kitus privatumą atskleidžiančius bruožus be sutikimo. Užtikrinsime atsakingo žmogaus įtraukimą sprendžiant bet kokius ginčus, paremtus dirbtinio intelekto sprendimais.

Atlikusiems įkalinimo bausmę padėsime efektyviau integruotis į visuomenę, užtikrinsime visapusišką pagalbą jiems pradėdant visavertį gyvenimą laisvėje, tokiu būdu reikšmingai mažindami pakartotinio nusikalstamumo rodiklius ir didindami visuomenės saugumą.

Socialinė ekonomika, šeimos stiprinimas ir socialinis dialogas

Ambicija Lietuvai – kiekvienam saugi šalis be pamirštų žmonių, su pagarbiu valstybės požiūriu į kiekvieną, stipriu šeimos institutu, būtina pagalba vaikus auginantiems, visiems prieinamu pirmuoju būstu, nuline tolerancija smurtui ir stabilia socialine bei psichologine aplinka dirbti, kurti, gyventi ir oriai senti.

Radikaliai sumažinsime skurstančiųjų skaičių, plėsime universalias bazines pajamas. Kiekvienas šalyje turės teisę į tinkamo dydžio minimalias pajamas, o mažiausios pajamos priartės prie absoliutaus skurdo ribos.

Užtikrinsime socialiai teisingesnius atlyginimus kiekvienam, neapmokestinamą pajamų dydį (NPD) prilyginsime minimaliam mėnesiniam atlyginimui (MMA), jo aprėptį išplėsime virš vidutinių pajamų, o absoliučiai didžiausias visuomenėje gaunamas pajamas apmokestinsime progresiniais 23 proc., 25 proc., ir 32 proc. gyventojų pajamų mokesčio (GPM) tarifais.

Įkursime valstybinį kaupiamąjį pensijų fondą, sudarysiantį konkurenciją šiuo metu egzistuojantiems privatiems fondams, kurio pagrindu taps SODRA.

Kiekvienam sudarysime galimybes neribotam laikui sustabdyti II pensijų pakopos įmokas, sumažinsime pensijų fondų turto mokesčius, pagerinsime lėšų išėmimo iš fondų tvarką.

Artinsime Lietuvos pensijų kaupimą prie tvarių, vakarietišku sistemų modelių, nukreipdami valstybės prioritetus į profesinių fondų plėtrą.

Atstatysime dabartinės valdžios panaikintą pensijų dydžio priklausomybę nuo turimo darbo stažo.

Užtikrinsime realią ir veiksmingą šeimų politiką: sparčiau indeksuosime vaiko pinigus; mokėsime adekvačias vaiko priežiūros išmokas visoms šeimoms (ne tik turinčioms mažiausias pajamas); per kelis metus įvesime nemokamą visų mokinių maitinimą ugdymo įstaigose; sudarysime sąlygas visoms šeimoms gauti vietą darželyje vaikui nuo 2 metų; skatinsime kurti ir steigti šeimos darželius; užtikrinsime socialinių paslaugų prieinamumą visoms šeimoms Lietuvoje; kompensuosime dalį būsto paskolos palūkanų gimus vaikui ar įsivaikinus; diegsime taiklią būsto politiką, nukreiptą į paramą jaunoms šeimoms ir regionų stiprinimą; daugiau ypatingo dėmesio skirsime vaikus su negalia auginančioms šeimoms bei vienišų tėvų šeimoms; atversime galimybes šeimoms dalyvauti sprendžiant joms svarbius vietos savivaldos, nacionalinius, švietimo klausimus bei prisidėti formuojant šeimos politiką.

Užtikrinsime jautrią, profesionalią ir efektyvią vaiko teisių apsaugą, draugišką vaikui ir šeimai, sumažinsime smurtinį elgesį artimoje aplinkoje ir iš šeimos paimamų vaikų skaičių, užtikrindami prieinamą, laiku teikiamą pagalbą tėvams.

Siekdami apsaugoti vaikus skyrybų teisiniame procese, atskirsime ginčus dėl turto ir susitarimus dėl vaikų gyvenamosios vietos.

Efektывinsime pareigūnų darbą sprendžiant konfliktines situacijas, užtikrinant visapusiškai saugią aplinką ir reikiamą pagalbą šeimai. Nuosekliai stiprinsime organizacijas, teikiančias pagalbą nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje.

Stipriai išplėsime globėjų tinklą, kaip alternatyvą institucinei globai.

Užtikrinsime psichologinės pagalbos ištikus krizei prieinamumą 24/7 visoje Lietuvoje.

Užtikrinsime visiems prieinamą būtinąją pagalbą artimiesiems, namuose prižiūrintiems vyresnio amžiaus žmones bei žmones su negalia. Padvigubinsime vaikų dienos centrų, atvirų jaunimo centrų ir erdvių, šeimos paramos centrų finansavimą. Didinsime socialinę ir finansinę pagalbą sunkiai sergantiems žmonėms.

Įsteigsime nacionalinį būsto vystymo fondą, kuris koordinuos socialinio ir municipalinio būsto plėtrą ir užtikrins efektyvų jo naudojimą bei valdymą.

Darbdavius skatinsime kurti darbo vietas senjorams, taikysime palankesnę mokestinę politiką, o dirbantiems senjorams mažinsime su darbo užmokesčiu susijusius mokesčius.

Visapusiškai skatinsime žmonių su negalia integraciją į visavertį visuomeninį gyvenimą naikindami socialinius barjerus ir mitus. Skatinsime darbdavius kurti palankias darbo vietas asmenims su negalia, telksime verslo bendruomenę bendram veikimui, paramai ir pagalbai.

Remsime socialinių verslų kūrimą ir aktyviai dalyvausime bendros ES socialinės ekonomikos darbotvarkės kūrime, siekiant maksimalaus teigiamo poveikio žmonėms ir aplinkai.

Papildomai skatinsime įdarbinti ilgai nedirbusius asmenis. Ilgiau negu pusę metų nedirbantiems sudarysime galimybes dirbti ir kartu gauti nedarbo socialinio draudimo išmokas. Pailginsime nedarbo socialinio draudimo išmokų mokėjimą vyresnio amžiaus darbuotojams.

Stiprinsime socialinį dialogą, įvesime kolektyvines sutartis įmonėse, taikančiose suminį darbo laiko skaičiavimą ir pamaininį darbą bei papildomus socialinius įsipareigojimus visoms įmonėms, naudojančioms viešuosius pinigus. Liberalizuosime streiko teisę.

Gerinsime savarankiškai dirbančiųjų socialines garantijas ir sieksime, kad savarankiškai dirbantiems būtų užtikrintas bazinis socialinis saugumas asmens ar vaiko ligos atveju, netekus darbo.

Sukursime į pažeidžiamiausius nukreiptą socialinių mikrokreditų finansinės paramos sistemą, kuri leis jiems integruotis į pilnavertį gyvenimą, o sistemos tvarumą užtikrinsime bendradarbiaudami su nevyriausybinio sektoriumi (NVO).

Senjorus įtrauksime į nuo 2024 m. startavusią mokymosi visą gyvenimą „krepšelio“ sistemą.

Stiprinsime socialinių darbuotojų profesinę savivaldą, sukursime socialinių paslaugų darbuotojų saugos standartą bei užtikrinsime, kad jis veiktų visoje Lietuvoje, grąžinsime 30 proc. darbo užmokesčio priedą virš minimalių darbo užmokesčio koeficientų.

Užtikrinsime paprastumą ir aiškumą socialinės apsaugos sistemoje: minimalizuosime prašymų kiekius; užtikrinsime tarpinstitucinį bendradarbiavimą sprendžiant kompleksines problemas; sukursime ginčų nagrinėjimo institutą, į kurį gyventojai galės kreiptis netinkamai suteikus socialines paslaugas.

Aktyviai dalyvausime ES diskusijoje dėl 4 darbo dienų savaitės, trumpinsime sunkiausiai dirbančių žmonių – pamaininio grafiko darbuotojų – maksimalų darbo valandų skaičių. Mūsų vizija: 4 dienos darbui ir 1 diena mokymuisi per savaitę kiekvienam. Aktyviai skatinsime ES

diskusiją dėl 4 darbo dienų savaitės. Priimsime Mokymosi visą gyvenimą direktyvą (*Lifelong learning directive*), kuri užtikrins, kad kiekvienas dirbantis ar save įdarbinantis žmogus bent vieną dieną per savaitę turėtų teisę į valstybės ir/ar darbdavio apmokamą kvalifikacijos ar socialinių kompetencijų kėlimo kursus/mokymus.

„Europos socialinis ramstis“ kol kas yra tuščia, jokios naudos nenešanti Briuselio biurokratų deklaracija, todėl didinsime ES biudžeto dalį, nukreiptą į Europos žaliojo kurso pokyčių socialinės naudos gyventojams užtikrinimą, bedarbystės, socialinės atskirties mažinimą. Suteiksime įvairioms fasadinėms ES iniciatyvoms, tokioms kaip „Europos darbo institucija“, „Europos vaiko garantijų sistema“, „Europos klimato socialinis fondas“ ir pan., realias galias ir tikrą, pozityvų poveikį darantį finansavimą.

Sieksime sutarimo dėl „Europinės pensijos“, minimalios pensijų pakeitimo normos (kad visų europiečių pensija sudarytų ne mažiau kaip 50 proc. buvusio atlyginimo ir šis procentas toliau augtų) visose ES šalyse, panašiai kaip buvo sutarta dėl minimalaus atlyginimo direktyvos. Pagal šį rodiklį Lietuva šiuo metu užima prasčiausią vietą Europoje. Nukreipsime ES lėšas globos–slaugos paslaugų vystymui tokiose šalyse kaip Lietuva.

Stiprinsime ES šalių narių mokesčių sistemų koordinavimą, siekdami atrišti valstybių narių rankas didesniai persikirstymui, mažinant paskatas mokestinei migracijai, mokesčių vengimui, pinigų plovimui. Įvertinę krizių patirtį, išsaugosime teisę plačiai naudotis grynaisiais pinigais.

Siekdami apsaugoti darbuotojus nuo vasaros karščio bangų ES lygmeniu tobulinsime darbo saugos reikalavimus, įteisinsime nuotoliu dirbančio darbuotojo teisę būti nepasiekiamu ne darbo laikui. Apmokama studentų praktika taps norma. Užtikrinsime deramas darbo nuotoliu sąlygas. Gerinsime skaitmeninių platformų darbuotojų darbo sąlygas, siekdami darbuotojų patogumo ir visų, su darbu susijusių, kaštų kompensavimo.

Nemokamas visų
moksleivių
maitinimas

Mes už 4 darbo
dienų savaitę

Dirbantiems
senjorams
mažesni darbo
mokesčiai

Nacionalinis būsto
fondas
municipalinio
būsto plėtrai

Palūkanų
kompensavimas
gimus vaikui

Psichologinės
pagalbos
prieinamumas
24 / 7 visoje
Lietuvoje

Savivalda, regionų ir piliečių įgalinimas

Ambicija Lietuvai – daugiau laisvės, demokratijos ir savarankiškumo vietos savivaldoje bei bendruomenėse. Užtikrinsime demokratiškus įgūdžius ir dialogo kultūrą ne tik savivaldoje, bet ir valstybės valdymo, švietimo, kultūros, sveikatos ir kitose srityse, viešajame ir privačiame sektoriuje. Ne tik piliečių, bet ir darbuotojų, klientų dalyvavimas sprendimų priėmimo, vadovų veiklos vertinimo ir sąžiningame pelno paskirstyme.

Sudarysime seniūnijoms ir bendruomenėms sąlygas savarankiškai dalyvauti perskirstant finansines lėšas, remiantis dalyvaujamojo biudžeto principais.

Keisime savivaldybių tarybų rinkimų sistemą. Sieksime, kad tarybos nariai būtų renkami mišriu principu, dalį tarybos narių renkant tiesiogiai, seniūnijose. Skatinsime savivaldos ir seniūnijų finansinį savarankiškumą bei pagal vietos bendruomenės poreikius formuojamus biudžetus.

Stiprindami vietos bendruomenes sieksime didesnio finansavimo asocijuotoms struktūroms, išplėstinėms seniūnaičių sueigoms. Skatinsime savivaldybes prisidėti prie bendruomenių inicijuojamų ir įgyvendinamų infrastruktūros projektų. Leisime gyventojams remti seniūnijas iš savo sumokėto gyventojų pajamų mokesčio. Padidinsime asmens savo nuožiūra skiriamas

gyventojų pajamų mokesčių lėšas nuo 2,4 proc. (1,2 proc. + 0,6 proc. + 0,6 proc.) iki 3 proc., leisime 0,6 proc. GPM skirti konkrečios seniūnijos poreikiams.

Stiprinsime regioninę dimensiją viešojo sektoriaus valdyme, stiprinsime decentralizacijos ir dekoncentracijos procesus. Ginsime būtinų paslaugų plėtrą ir išsaugojimą regionuose, rūpinsimės, kad skaitmeninimas netaptų nauju socialinės atskirties veiksnium.

Plėtosime viešųjų paslaugų kokybę ir pasiūlą sudarydami palankesnes veiklos sąlygas pelno nesiekiančioms nevyriausybinėms, bendruomenių organizacijoms. Teiksime joms pirmenybę kokybiškų viešųjų paslaugų teikėjų atrankose, sieksime didinti jų finansavimą.

Koreguosime diskriminacinę valstybės tarnybos, pareigūnų ir biudžetinių įstaigų darbuotojų reformą: vadovų ir jaunų darbuotojų algos bus didinamos iš papildomų asignavimų, o ne vyresnių darbuotojų pajamų sąskaita. Parengsime planą, kaip į regionus pritraukti trūkstamus specialistus: medikus, mokytojus, tarnautojus ir kt.

Šalinsime perteklinius savivaldybių skolinimosi suvaržymus – sukursime specialų finansinį instrumentą savivaldybių paskoloms ar garantijoms.

Kartu su vietos bendruomenėmis kursime aiškią urbanistinę ateities viziją, stabdančią chaotišką miestų ir rajonų plėtrą, remiantis universalaus dizaino ir ekologijos principais.

Atsižvelgdami į viešojo saugumo situaciją ir kompetencijų stoką, skatinsime aktyvesnį bendradarbiavimą bei gerosios patirties sklaidą tarp nacionalinio ir savivaldybių lygmens institucijų.

Efektyvi ir prieinama visiems sveikatos apsauga

Ambicija – visiems prieinama, kokybiška ir geriausiai gyventojų poreikius atliepanti sveikatos apsaugos sistema. Žmogaus, jo sveikatos priežiūros poreikiai taps ne tariamu, o tikroju valstybės prioritetu. Ilgės vidutinė sveiko gyvenimo trukmė, gerės ligų prevencija, bus formuojama draugiškesnė aplinka sveikatai, o jai sutrikus – priežiūra taps efektyvi ir veiksmingai ją atstatanti. Keisime visų sveikatos apsaugos sistemos dalių požiūrį iš ligų konstatavimo ar diagnozės priskyrimo į gyventojų sveikatos užtikrinimą. Gyventojų priežiūros ir finansavimo rodikliais Lietuva pasieks ES šalių vidurkį.

Sutelksime ir motyvuosime tiek viešąsias, tiek privačias sveikatos priežiūros įstaigas bendrai veiklai, siekdami kuo geriau patenkinti gyventojų sveikatos priežiūros poreikius, susiejant jų finansavimą su teikiamomis paslaugomis ir pasiektais veiklos rezultatais.

Įdiegsime skaidrią, ekonominius skaičiavimus pagrįstą sveikatos priežiūros paslaugų kainodarą, plėsimė valstybės laiduojamas (nemokamas) asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias apmokėsime iš PSDF biudžeto.

Užtikrinsime sveikatos apsaugos sektoriaus darbuotojams deramą darbo užmokestį, orias darbo sąlygas, peržiūrėsime ir sumažinsime darbuotojams tenkančius darbo krūvius be finansinio nuostolio. Įvesime nulinę toleranciją mobingui sveikatos sektoriuje.

Skatinsime nuolatinį dialogą ir bendradarbiavimą tarp medikų, nevyriausybinių organizacijų, vietos bendruomenių ir sprendimų priėmėjų, čia ir dabar spręsdami kylančius Lietuvos gyventojų sveikatos iššūkius bei problemas.

Sukursime optimalius pacientų srautų valdymo algoritmus, tobulinsime registracijos pas gydytojus tvarką. Pacientų, kurie kenčia nuo sunkių, sudėtingų ligų, gydymą centralizuosime universitetinėse ligoninėse, o lengvesnių sveikatos sutrikimų atvejais gydymo paslaugų teikimą užtikrinsime regionuose.

Užtikrinsime visos Lietuvos sveikatos priežiūros įstaigų tinklo modernizavimą bei tolygią plėtrą, atitinkančią visų gyventojų poreikius, nepaisant jų gyvenamosios vietos, socialinės ar ekonominės padėties.

Spręsimė sveikatos priežiūros specialistų trūkumo ir netolygaus pasiskirstymo problemas didindami valstybės finansuojamų vietų skaičių medicinos ir slaugos studijų programose bei mažinsime sveikatos priežiūros specialistų pasiskirstymo netolygumus tarp šalies regionų.

Remdamiesi pasaulinėmis praktikomis didinsime gydymo efektyvumą – visuomenės narį kuo greičiau grąžinsime į pilnavertį socialinį gyvenimą, užtikrindami jam visų būtinų paslaugų teikimą bei priežiūrą čia ir dabar.

Užtikrinsime efektyvų lėšų sveikatos apsaugai panaudojimą, kad valstybės išlaidos vienam asmeniui pasiektų Europos sąjungos šalių vidurkį. Didinsime valstybės įmoką už valstybės lėšomis draudžiamus gyventojus.

Didinsime pažangiausių gydymo metodų ir vaistų prieinamumą skatindami atsakingą jų vartojimą. Keisime vaistų registrą taip, kad pažangiausi ir būtini vaistai taptų kuo greičiau prieinami visiems Lietuvos gyventojams.

Optimizuosime stacionarinę bei stiprinsime ambulatorinę sveikatos priežiūrą, vaikų ir suaugusiųjų medicininę reabilitaciją, vystysime slaugos bei globos paslaugas, atitinkančias tikrąjį visuomenės poreikį, užtikrinsime šių paslaugų plėtrą namuose ir įstaigose.

Sukursime paskatų sistemą, motyvuojančią gyventojus sveikai gyventi, stiprinti sveikatą, dalyvauti prevencinėse programose. Sudarysime sveikai gyvenimui palankias sąlygas: plėsimė mokymus apie sveiką gyvenimą; ugdysime Lietuvos žmonių sveikatos raštingumą; užtikrinsime laiku pastebimų grėsmių ir sveikatos rizikos veiksnių kompleksinį valdymą, pagrįstą mokslu bei tyrimais.

Plėtosime veiksmingas sveikatos priežiūros paslaugas bei moksliniais tyrimais pagrįstas sveikatinimo programas. Išskirtinį dėmesį skirsime efektyvios prevencijos, sveikatos stiprinimo ir ankstyvosios ligų diagnostikos sistemos sukūrimui. Panaikinsime viršutines amžiaus ribas prevencinių programų dalyviams.

Visose sveikatos priežiūros srityse diegsime mokslu grįstus tyrimo ir gydymo metodus bei algoritmus. Plėsimė telemedicinos ir dirbtinio intelekto sveikatos sektoriuje panaudojimą, padedantį specialistams priimti operatyvius klinikinius sprendimus.

Didinsime Lietuvos gyventojų vidutinę tikėtiną sveiko gyvenimo trukmę, mažinsime gydymo priemonėmis išvengiamą mirtingumą.

Plėsimė psichikos sveikatos priežiūros paslaugas bei gerinsimė jų prieinamumą organizuodami vaikams ir suaugusiesiems aktyvią pagalbą, apimančią prevenciją ir ankstyvąją intervenciją. Plėtosimė psichoaktyviųjų medžiagų ir kitų priklausomybę sukeliančių veiksnių kontrolę, vartojimo prevenciją.

Remsimė ir sudarysimė visas sąlygas šalyje kurtis medicinos, sveikatos ir biotechnologijų verslams, kovai su sunkiai gydomomis ligomis telkiantiems viso pasaulio talentus. Sprendžiant sveikatos sistemos problemas užtikrinsimė skirtingose valstybės valdymo srityse valdžios priimtų sprendimų nuoseklumą ir sinergiją.

Skatindami neatlygintą kraujo donorystę, skirtą išgelbėti kiekvieno žmogaus gyvybei, įgyvendinsimė nacionalinį donorystės proveržį.

Sportas ir fizinis gyventojų aktyvumas, sveikatai palanki mityba

Ambicija Lietuvai – daugiausiai sportuojančių gyventojų regione, dar daugiau pergalių visose sporto šakose, daugiau fiziškai aktyvios visuomenės, nuolat augančios sveikai gyvenančių žmonių gretos, populiarėjanti sveikatai palanki mityba. Sveika gyvensena taps prioritetine sritimi.

Pirmą kartą šalies istorijoje sutelksime visuomenines, sporto bendruomenes ir organizacijas nacionalinės Lietuvos sporto proveržio strategijos parengimui, kur bus įvardinti norimi pokyčiai, numatomi laukiami rezultatai, įvardijama valstybės pagalba ir skiriami finansai.

Neįgaliųjų sporto bendruomenė darniai įsilies į šalies sportininkų gretas, nebeliks skirstymo į dvi atskiras bendruomenes. Visi nauji talentai bus ugdomi vienodai motyvuotų profesionalių trenerių ir deramai remiami, o jų iškovotos pergalės branginamos vienodai.

Sukursime aukšto meistriškumo sportininkų rengimo ir aprūpinimo sistemą. Tobulinsime šių atletų finansavimo sistemą taip, kad ji atitiktų jų pasiekiamus sporto rezultatus ir įgytą meistriškumą. Spręsdami sportininkų darbo stažo problemas, sudarysime galimybes karjerą profesionaliame sporte baigusiems sportininkams tęsti asmeninę karjerą. Esant poreikiui, remsime jų persikvalifikavimą.

Skatinsime sporto infrastruktūros atnaujinimą ir plėtrą, siekdami sudaryti palankias sąlygas aukšto meistriškumo sportininkų rengimui ir naujų talentų Lietuvoje ugdymui. Rangovams taikysime mokestines lengvatas, kad sporto objektų, ypač skirtų profesionaliam sportui, statybos ar rekonstrukcijos darbams būtų užtikrintas ekonominių rodiklių ir geografinio principo pagrindų taikymas (pvz., įrengtas bent vienas dengtas futbolo/regbio sporto maniežas apskrityje). Skatinsime glaudų mokyklų bendradarbiavimą su sporto bazėmis.

Remsime sportininkų rengimo centrų veiklos įvairovę ir įteisinsime kokybiškai veikiančios sporto organizacijos veiklos standartą, nepaisant organizacijos teisinio statuso (VŠĮ, BĮ ar asociacija). Rekomendacijomis sieksime užtikrinti 3 lygių paslaugų teikimą, kad organizacijos galėtų teikti fizinio aktyvumo ir (ar) profesionalių sportininkų rengimo paslaugas, pretenduoti į valstybės ir savivaldybių finansavimą. Taip užtikrinsime paslaugų prieinamumą kiekvienam vaikui, nepriklausomai nuo finansinių tėvų galimybių.

Remsime tik skaidriai ir efektyviai sportą vystančias organizacijas, veikiančias pagal gerosios praktikos ir atvirumo principus, pagal jų pasiektus rezultatus, skirtingais lygiais: naujų talentų įtraukimas, talentų pasiekimai, kuriama vertė, nauda ir pan.

Inicijuosime kokybinius pokyčius fizinio lavinimo pamokose, o ugdymo įstaigas motyvuosime jas organizuoti papildomai, jas remsime ir suteiksime visapusišką valstybės pagalbą, didindami jaunosios kartos sportiškumą, norą gyventi sveikiau.

Skatinsime savivaldybes savo ribose ugdyti sveikesnes, sportuojančias bendruomenes. Tam tikslui vykdysime įvairias programas, mokymus, įgyvendinsime realią naudą nešančius infrastruktūros projektus.

Sudarysime galimybę visų savivaldybių gyventojams naudotis miestų sporto infrastruktūros teikiamais privalumais ir paslaugomis, lengvatinėmis sąlygomis – kompensuosime dalį išlaidų (pvz., sporto klubų, baseino senjorams), skirsime papildomą finansavimą reabilitacinio pobūdžio fiziniam aktyvumui žmonėms, turintiems negalią ar specialiųjų poreikių.

Plėsimė neformaliojo ugdymo paslaugų prieinamumą. Mažas fizinis vaikų aktyvumas jiems augant gresia įvairiais sveikatos sutrikimais, todėl didinsime neformaliajam ugdymui skirtą mokinio krepšėlį ir įteisinsime naują mokinio sporto krepšėlį. Taip sieksime, kad jau 2030 m. 70–90 proc. moksleivių dalyvautų fizinio aktyvumo veiklose po pamokų (ne mažiau negu 180 min. per savaitę).

Užtikrinsime regionuose gyvenančių vaikų, tarp jų ir neįgaliųjų, aktyvesnį dalyvavimą neformaliojo ugdymo programose. Plėtosime pavėžėjimo sistemą taip, kad neformaliojo švietimo paslaugos, susijusios su sportu ar sveikesne gyvensena, būtų pasiekiamos ir prieinamos visiems, toliau nuo paslaugų teikimo vietų gyvenantiems, vaikams.

Skatinsime sveikesnę suaugusiųjų gyvenseną fizinio aktyvumo pagrindu. Suteiksime galimybę sportuojantiems susigrąžinti dalį gyventojų pajamų mokesčio (GPM), Islandijoje jau taikomo modelio pavyzdžiu.

Kursime sveikatai palankios mitybos aplinką: supaprastinsime sveikatai palankių maisto produktų atpažinimą vartotojui, tokių simbolių kaip „Rakto skylutė“ pagalba; didinsime ekologiškų maisto produktų žinomumą; užtikrinsime griežtesnę maisto produktų etikečių kontrolę; kursime sveikatai palankaus maisto vartotojams draugišką aplinką prekybos centruose bei didinsime tokio maisto prieinamumą.

Ugdymo įstaigose maitinimo organizavimą grąžinsime į savivaldybių rankas, kad vaikų sveikatos sąskaita nebūtų daromas verslas. Didinsime sveikatai palankaus maisto pasiūlą ugdymo įstaigose, skatinsime valgyklų perorientavimą į švediško stalo modelį. Griežtinsime maitinimo organizavimo ugdymo įstaigose priežiūrą ir kontrolę (užtikrinsime nemokamą maitinimą visiems moksleiviams).

Užtikrinsime sveikatai palankios mitybos įgūdžių lavinimą per „veiksmą“ – interaktyvias gamybos pamokas su dietologais, dietistais ir maisto technologais, kaip svarbiais ir kompetentingais ligų prevencijos atstovais. Keisime maitinimo organizavimą taip, kad maistas būtų ne tik palankus vaikų sveikatai, bet ir estetiškai patrauklus. Skatinsime valgymo kultūros formavimą, siekdami sumažinti maisto švaistymą. Užtikrinsime nuolatinę valgiaraščių priežiūrą ir kontrolę.

Skatinsime sveikatai palankaus maisto vartojimo kultūrą, užtikrinsime tinkamą Lietuvos gyventojų informavimą sveikatingumo, sveikatai palankios mitybos klausimais, sumažinsime pridėtinės vertės mokestį šviežioms daržovėms ir vaisiams.

Stiprinsime trumpųjų maisto grandinių programas per viešuosius pirkimus, subsidijas, skatindami vietos ir ekologiškų produktų vartojimą ugdymo, slaugos, globos ir rūpybos įstaigose bei sveikatos ir saugumą užtikrinančiose institucijose. Mažinsime reikalavimus sveikatai palankaus naminio maisto gamybai ir pardavimui, išlaikydami griežtus sanitarijos ir higienos reikalavimus.

Įkursime Seimo kaimo reikalų ir maisto politikos komitetą, užtikrinsime tarpinstitucinį bendradarbiavimą, parlamentinę kontrolę, bendrų standartų ir rodiklių tobulinimą bei įgyvendinimą.

Sveika gyvensena taps prioritetine valstybės politikos sritimi. Prevencinė medicina, sveikatai palanki mityba, pakankamas fizinis aktyvumas, psichologinė gerovė bei visi kiti sveikos gyvensenos faktoriai bus skatinami kuo efektyviau. Sieksime riboti vaikams skirtų maisto produktų, kurie neatitinka sveikatai palankaus maisto kriterijų, reklamą (pvz., saldumynų).

Kokybiškas išsilavinimas ir mokymasis visą gyvenimą

Ambicija Lietuvai – švietimo sistemos lankstumas ir teikiamų paslaugų įvairovė bei jų visuotinis prieinamumas. Mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, dėstytojų, mokslininkų tyrėjų, vadovų atliekamas funkcijas atitinkantis atlygis. Mokyklų uždarymo stabdymas, atsižvelgiant tik į ekonominius skaičiavimus. Naujų mokyklų modelių, atitinkančių XXI a. iššūkius, kūrimas, mokinių skaičiaus klasėse mažinimas. Mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų kanceliarinių išlaidų kompensavimas, pagalba įgyvendinant įtraukujį ugdymą, biurokratijos mažinimas. Jungties tarp įvairių švietimo sistemos dalių stiprinimas.

Didinsime ugdymo įstaigų (ikimokyklinio, bendrojo ugdymo mokyklų) savarankiškumą, finansavimą, mažinsime jų biurokratinę naštą. Ieškosime valstybinio ir nevalstybinio sektoriaus pusiausvyros, stabdysime didėjančią mokinių socialinę, kultūrinę atskirtį, įvairindami teikiamas švietimo paslaugas ir plėsdami jų panaudojimo galimybes. Peržiūrėsime privačių mokyklų švietimo politikos vykdymą, suteiksime adekvatų finansavimą jos įgyvendinimui.

Tobulinsime mokytojų, švietimo pagalbos specialistų apmokėjimo sistemą, adekvačiai įvertindami darbo krūvį ir apmokėjimą už jį, ieškosime darbo krūvio mažinimo ir darbuotojų lojalumo savo institucijai skatinimo galimybių.

Kompensuosime mokytojams patirtas kanceliarines išlaidas, sutvarkysime etatinio apmokėjimo už darbą tvarką, siekdami sumažinti kontaktinių valandų skaičių.

Realiai įvertinsime įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo galimybes ir iššūkius konkrečiose mokyklose, ikimokyklinio ugdymo įstaigose ir padėsime jį įgyvendinti. Tobulinsime švietimo pagalbos specialistų kompetencijas, užtikrindami mokiniui reikalingą pagalbos specialistų skaičių ir tinkamą edukacinę aplinką, ugdymo(si) priemones.

Sumažinsime didžiausią leistiną moksleivių skaičių klasėse.

Stiprinsime pedagogines psichologines tarnybas, regioninius specialiojo ugdymo centrus ir kitas švietimo pagalbos institucijas, tikslingai nukreipdami jų pagalbą ugdymo įstaigoms.

Didinsime savivaldybių savarankiškumą, sieksime savivaldybėms sudaryti lankstesnes ir ugdymo(si) specifiką atitinkančias finansavimo galimybes, skatindami ugdymo(si) formų įvairovę.

Sukursime vieningą valstybinę skaitmeninio ugdymo(si) turinio bei metodikos platformą, patogiai pasiekiamą visiems mokytojams ir mokiniams.

Siekdami padidinti profesinio mokymo kokybę ir patrauklumą, peržiūrėsime profesinio mokymo finansavimo metodiką ir darbuotojų darbo apmokėjimo tvarką, modernizuosime profesinio mokymo turinį, užtikrinsime, kad profesinės mokyklos būtų aprūpintos technologijomis, reikiama įranga ir mokymo priemonėmis.

Panaikinsime dabartinį kvotų sistemos stojant į profesines mokyklas modelį, kaip netenkinantį nei darbdavių, nei regionų, nei profesinių mokyklų poreikių. Valstybės profesinio mokymo kvotos padidės bent 30 proc. (dabar apie 20000 vietų), sprendimo teisė bus suteikta profesinėms mokykloms kartu su savivaldybėmis (išskyrus kai kuriuos numatytus atvejus).

Sieksime glaudesnio bendradarbiavimo tarp profesinių, bendrojo ugdymo mokyklų ir verslo, moksleiviams sudarysime galimybę lygiagrečiai mokytis ir profesinėje mokykloje.

Didinsime universitetų autonomiją ir kolegijų savarankiškumą, inicijuosime lankstesnę dėstytojų ir mokslo darbuotojų darbo apmokėjimo sistemą, užtikrinančią patrauklų ir konkurencingą darbo užmokestį, atitinkantį kompetencijos lygį ir pareigybės turinį.

Vykdydysime ambicingą ir į pagrindinius mūsų visuomenės iššūkius orientuotą suaugusiųjų švietimo politiką. Didinsime suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą sistemos, veikiančios vieno langelio principu, finansavimą, plėsimė galimybes suaugusiems įgyti naujas kompetencijas prisitaikant prie darbo rinkos poreikių.

Plėsimė neformalaus švietimo institucijų veiklą, didinsime jų prieinamumą. Remsime ir stiprinsime Trečiojo amžiaus universitetų bei kitų neformalaus suaugusiųjų ir vaikų švietimo institucijų veiklą bei plėtrą visoje šalyje, remsime kitas mokymosi visą gyvenimą iniciatyvas.

Didinsime neformalaus vaikų švietimo krepšelį iki 70 eurų ir nuolat jį indeksuosime. Didesnis krepšelis bus orientuotas į valstybės skatinamas kompetencijas ir didesnio vaikų skaičiaus dalyvavimą neformaliajame švietime.

Kultūros puoselėjimas

Ambicija Lietuvai. Esame įsitikinę, kad kultūra yra Lietuvos valstybės tapatumo ir tęstinumo pagrindas, demokratiškos ir darnios pilietinės visuomenės sąlyga, lietuvių tautos ir kitų Lietuvoje gyvenančių tautų identiteto pamatas, stiprybės šaltinis ir išlikimo nuolat besikeičiančiame, atvire pasaulyje garantas. Mes sieksime išsaugoti ir stiprinti Lietuvą kuriančią ir vienijančią kultūrą.

Nacionalinę kultūros politiką formuosime užtikrindami jos integralumą bei kiekvienos tautinės ir etninės grupės savitumą, gerbdami asmens ir bendruomenių teises į kultūrinį tapatumą, saviraišką, kūrybos laisvę bei tradicijų puoselėjimą.

Skatinsime veiksmingą tarpinstitucinį bendradarbiavimą, plėtosime aktyvesnę viešojo kultūros sektoriaus partnerystę su verslo įmonėmis, švietimo įstaigomis, aukštojo mokslo institucijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis ir žiniasklaida.

Skirsime paramą profesionaliam menui, sieksime, kad jis būtų vienodai prieinamas visuose šalies regionuose, taip pat ir skaitmeninėje erdvėje.

Užtikrinsime kultūros paslaugų kokybę skirdami didesnę finansavimą kultūros darbuotojų atlyginimams ir kompetencijų ugdymui, infrastruktūros atnaujinimui.

Užtikrinsime, kad kultūros įstaigos ir objektai būtų pritaikyti žmonėms su negalia. Sudarysime sąlygas vyresnio amžiaus žmonėms, žmonėms su negalia ar kitokią atskirtį patiriantiems asmenims naudotis kultūrinėmis paslaugomis, remsime jų kultūrinės iniciatyvas bei skatinsime dalyvauti savanoriškos veiklos programose.

Skatinsime kultūros srityje veikiančias nevyriausybinės ir privačias organizacijas kurti aukštos vertės meno kūrinius ir alternatyvias laisvalaikio praleidimo bei poilsio formas, teikti kokybiškas kultūros paslaugas.

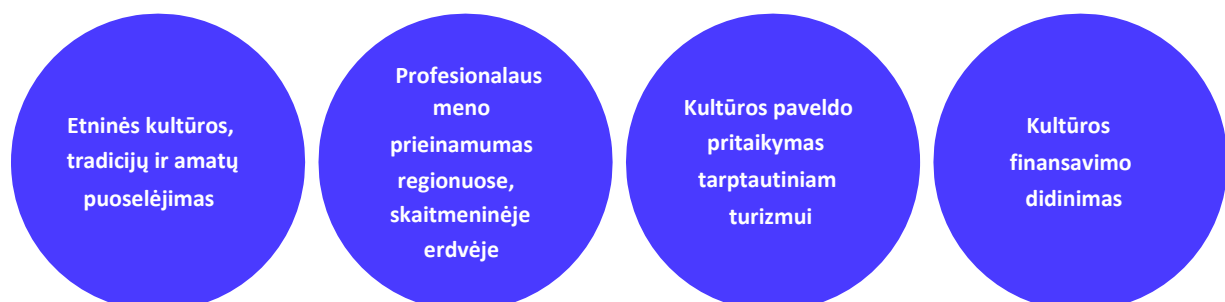
Užtikrinsime tinkamas veiklos sąlygas meno kūrėjams, tobulinsime finansavimo ir skatinimo sistemą bei teisingą atlygio už jų kūrinių panaudojimą sistemą, kuri padėtų užkirsti kelią nelegaliam kūrinių panaudojimui.

Remsime ir puoselėsime etninę kultūrą, tradicijas ir amatus. Skatinsime, kad į savivaldybių kultūros įstaigų kuriamas verslumo ir gebėjimų ugdymo programas būtų įtraukti vietos amatų meistrai bei tautodailininkai.

Remsime savivaldybių siekius vystyti vietos bei nacionalinius kultūrinio turizmo maršrutus, integruojant juos į Europos kultūros kelių maršrutus ir pritaikant kultūros paveldą tarptautiniam turizmui. Sieksime, kad kultūrinio turizmo vystymo programose aktyviai dalyvautų ne tik savivaldybių, bet ir valstybinės kultūros įstaigos, nevyriausybines organizacijos ir kiti paslaugų teikėjai.

Vystysime materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo apsaugą, užtikrinsime atsakingus paveldo tyrimus ir nustatysime tinkamų finansinių ir nefinansinių paskatų sistemą.

Remsime bibliotekų, muziejų bei kitų istorinę atmintį saugančių įstaigų veiklą bei gebėjimus teikti aukštos kokybės ir šiuolaikinės visuomenės poreikius tenkinančias paslaugas. Skirsime deramą paramą kultūros leidiniams. Vystysime kultūrinę ir švietėjišką veiklą išeivijoje užsienio šalyse, padėdami išlaikyti lietuvių, tradicijas, vykdydami kultūrinius ir kūrybinius mainus.

Aplinkosauga, žemės ūkis ir klimato krizės įveikimas

Ambicija Lietuvai – pažangi aplinkosauga, greitesnis judėjimas link klimato kaitai neutralios valstybės. Europai reikia Socialinės klimato darbotvarkės, naujo gerovės socialinio kontrakto, kuris padės mažesnių pajamų gyventojams nepatirti nuostolių, kol kontinentas siekia klimato neutralumo ir įgyvendina fundamentalius pramonės, darbo rinkos, transporto, statybų, žemės ūkio politikos pokyčius. Žalioji ekonomikos pertvarka mažins socialinę įtampą, kurs naujas, gerai apmokamas darbo vietas kaime ir mieste, taupys šeimų biudžetus. Tvarūs energetiniai, transporto sprendimai bus prieinami žmonėms su mažiausiomis pajamomis.

Uždrausime plynuosius miško kirtimus saugomose teritorijose, juos apribosime visoje Lietuvoje. Neleisime privatizuoti valstybinių miškų. Valstybė rodys tvaraus ūkininkavimo pavyzdį, pelnas nebebus svarbiausias Valstybinių miškų urėdijos tikslas.

Griežtinsime miško kirtimo priežiūrą ir didinsime baudas už nelegaliai nukirstą medį ar suniokotą miško plotą.

Įgyvendinsime miško rekreacinę ir socialinę vertę paremtas turizmo ir sveikatingumo strategijas, plėtosime nemedieninę miško ekonomiką.

Sukursime ir įgyvendinsime žaliųjų miestų zonų priežiūros ir gausinimo strategijas.

Sieksime, kad Lietuva būtų aprūpinta vietiniais maisto produktais, ir taip užtikrinsime vieną iš pagrindinių nacionalinio saugumo elementų Lietuvoje.

Skatinsime kooperaciją žemės ūkyje, trumpąsias maisto grandines, rasime sprendimą dėl prarastų pasėlių ir kity, su klimato stichijomis susijusių, ūkininkų nuostolių draudimo.

Žemės ūkio politiką nukreipsime į smulkių ir vidutinių ūkių gyvybingumą, darbo vietų išsaugojimą kaime ir inovacijas, orientuotas į gyvenimo lygio kėlimą provincijoje ir socialinės atskirties mažinimą tarp didžiųjų miestų bei kaimo gyventojų.

Remsime ekologinės produkcijos gamybą, didinsime ekologiškų produktų prieinamumą vartotojams.

Nuosekliai didinsime saugomų teritorijų plotą (akcentuodami buveinių identifikavimą, apsaugą ir stebėseną), tačiau kartu skatinsime jose gamtą tausojančią žmogaus ūkinę veiklą ir gyvenimą.

Mokesčių sistemą orientuosime į didesnę taršos apmokestinimą, mažinant gyventojų darbo pajamų ir smulkaus verslo pelno mokesčius.

Sieksime sureguliuoti atliekų tvarkymo grandinę taip, kad mažiausią žalą aplinkai darantis atliekų tvarkymo būdas būtų pigiausias, o didžiausią žalą – brangiausias. Užtikrinsime efektyvesnį atliekų perdirbimą ir perdirbtų žaliavų antrinį panaudojimą, daugkartinį ir pakartotinį pakuočių naudojimą.

Mažinsime mokesčius už atliekų tvarkymą jas tinkamai rūšiuojantiems ir mažiau atliekų turintiems gyventojams.

Ženkliai didinsime aplinkos apsaugos pareigūnų skaičių bei kelsime jų atlyginimus, užtikrindami didesnę finansavimą aplinkos apsaugos sistemos sektoriui.

Kelsime pareigūnų kvalifikaciją bei diegsime naujas, pažangias informacines sistemas kovai su aplinkosaugos pažeidimais ir aplinkosaugos kontrolės užtikrinimui.

Užtikrinsime, kad iki 2035 m. perdirbamų komunalinių atliekų kiekis sudarytų ne mažiau nei 70 proc. visų atliekų kiekio, o deginamų atliekų, skirtų energijai išgauti, – daugiausiai 20 proc., sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekis sudarytų ne daugiau kaip 2 proc.

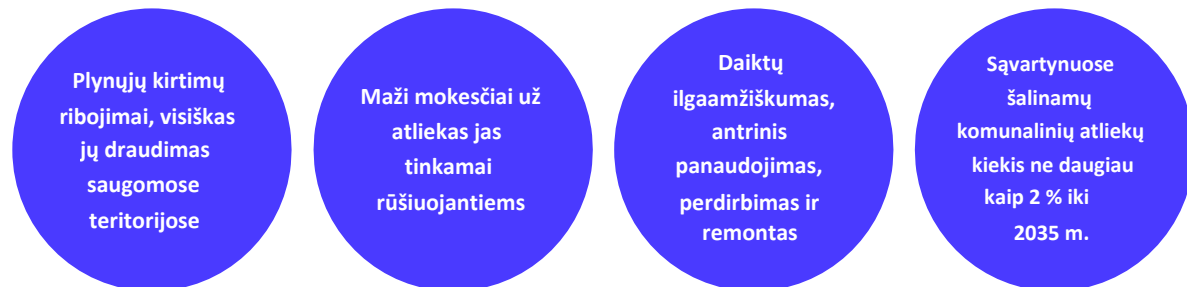
Kelsime ES standartus prekių dizainui, medžiagų naudojimui, gamybos ekologiniams ir socialiniams kaštams, daiktų ilgaamžiškumui, antriniam daiktų panaudojimui, perdirbimui ir remontui.

Bet kokie ES pasirašomi investavimo ir tarptautinės prekybos susitarimai turės ginti ES valstybių narių ir kitų pasaulio šalių teisę reguliuoti rinkas, siekiant socialinių, aplinkosauginių standartų kėlimo, pasaulio naudingųjų išteklių, miškų ir ekosistemų tausojimo, iškastinio kuro naudojimo mažinimo.

Užtikrinsime, kad ES vartotojai būtų informuojami apie produktų gamybos poveikį aplinkai bei galimybę juos taisyti užuot įsigijus naujus. Sumažinsime daiktų taisymo kainas, dalį jų įpareigodami padengti gamintojus ir importuotojus, taikydami mokesčių lengvatas.

Užtikrinsime gyvūnų gerovės bei teisių kontrolės mechanizmus. Imsimės spręsti nelegalių veisyklų klausimus, įtrauksime nevyriausybinės organizacijas bei kitas įstaigas į tinkamą priežiūros sistemos sukūrimą.

Didelį dėmesį skirsime vandens telkinių priežiūrai bei Baltijos jūros apsaugai – kovosime su jūros ir vandens telkinių užterštumu.

Žalioji ekonomika, energetika, renovacija ir susisiekimas

Ambicija Lietuvai. Stiprindami Lietuvos lyderystę greičiau nei reikalauja ES įgyvendinsime žaliojo kurso priemones klimato krizės suvaldymo ir biologinės įvairovės atkūrimo bei išsaugojimo srityse. Lietuva turi būti žaliają transformaciją įgalinančių technologijų kūrėja ir eksportuotoja. Pasiuksime, kad dar iki 2045 m. Lietuva taptų klimatui neutralia valstybe, o iki 2028 m. pagaminsime 100 proc. elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių ir ją aktyviai eksportuosime. Sieksime gerinti labai prastas Lietuvos pozicijas pagal naują Europos Komisijos pertvarkos pažangos rodiklį (*Transition performance index*), kuris vertina valstybės gerovės parametrus plačiau nei BVP, produktyvumo augimas, įtraukdamas socialinės pažangos, tvarumo ir valdymo kokybės rodiklius.

Skatinsime AEI plėtrą Lietuvoje: jūroje, ant žemės, ant pastatų stogų, remiantis suvartotos ir eksportuotos energijos kiekiais bei būtinybe pereiti prie neutralios klimatui šalies strategijos.

Užtikrinsime viešojo sektoriaus lyderystę, įveikdami klimato krizę ir įgyvendindami žiedinės ekonomikos tikslus. Aktyviai skatinsime savivaldybes vystyti atsinaujinančių elektros energijos išteklių hibridinius (saulės ir vėjo jėgainių) parkus ir kartu su gyventojais steigti atsinaujinančių išteklių energijos bendrijas.

Sieksime, kad iki 2028 m. ant 50 proc. pastatų stogų būtų įrengtos saulės elektrinės. Išlaikysime šiuo metu energetikos decentralizaciją įgalinančią gaminančio vartotojo schemą ir remsime atsinaujinančios energijos šaltinių diegimą tiek daugiabučių namų renovacijos programose, tiek privačių namų rekonstrukcijose.

Užtikrinsime galimybes visiems vartotojams prisijungti prie elektros tinklų be ženklų investicijų į tinklo plėtrą, papildomai finansuojant elektros tinklų plėtrą iš ES ir kitų lėšų. Užtikrinsime

tinklų operatorių investicijas į tinklo plėtrą, jeigu yra prisidedama prie nacionalinės strategijos tikslų įgyvendinimo.

Skatinsime žaliosios energetikos plėtrą ir naudą gyventojams. Sieksime, kad šalia atsinaujinančių išteklių energijos įrenginių (saulės ir vėjo parkų, biudujų jėgainių) gyvenančių bendruomenių interesai būtų tinkamai saugomi, mažinamas neigiamas poveikis aplinkai ir dalinamasi sukuriama verte.

Padėsime Lietuvai tapti AEI eksportuojančia valstybe, panaikinsime perteklinius teisinius apribojimus AEI gamybos plėtrai, užtikrinsime AEI investicijų atsiperkamumą gyventojams ir žaliosios gamybos plėtojimą. Investuosime į tarpsisteminių jungčių su Europa tiesimą.

Neleisime išaugusių elektros kainų perkelti paprastiesiems vartotojams, įvairiomis priemonėmis užtikrinsime, kad sąskaitos už elektrą buitiniams vartotojams reikšmingai neaugtų net pakilus elektros kainoms rinkoje, kaip įvyko 2022 m.

Tobulinsime reguliacinę aplinką bei suformuosime paramos priemonės elektros energijos kaupimo įrenginiams, leisiantiems mažinti elektros energijos kainas verslui ir gyventojams.

Energijos tausojimą užtikrinsime naujos kartos energetikos sprendimais – gyventojus, šildančius pastatus gamtinėmis dujomis, dyzelinu ar anglimi, motyvuosime pereiti prie šilumos siurblių naudojimo, nereikalaudami demontuoti tradicinių katilų, paliekant jų funkcionalumą, ypač šaltų žiemų sąlygoms, kai šildymas reikalauja neproporcingo elektros kiekio. Skatinsime pramoninio dydžio šilumos siurblių, šildančių vandenį, įrengimą ir šilumos tiekimą į centralizuotus šilumos tinklus.

Įgyvendinsime šalies daugiabučių renovacijos proveržio strategiją, kasmet renovuosime 1500 šalies daugiabučių, sustiprinsime vietos savivaldos institucijų vaidmenį renovacijos procese, užtikrindami nepriklausomą renovacijų proceso priežiūrą, efektyvų ginčų sprendimų mechanizmą, siekdami kad savalaikis ir deramas renovacijos procesų valdymas turėtų minimalius kaštus gyventojams. Tobulinsime daugiabučių administravimo teisės aktus, siekdami gyventojų interesų apsaugos, efektyvaus ginčų sprendimo, skaidrumo ir pasitikėjimo.

Teiksime valstybės garantijas komerciniams bankams, finansuojantiems būsto renovacijas ar skolinantiems į būstų renovaciją investuojantiems gyventojams, padengdami dalį palūkanų ir suteikdami perskolinimo garantiją 100 metų laikotarpiui.

Didinsime lietuviškomis biodujomis varomų autobusų skaičių, taip iš atliekų Lietuvoje gaminamą biometaną panaudojant šalies viduje. Nauji autobusai miestuose bus varomi tik elektra.

Palaikysime finansinę paskatą asmenims, norintiems įsigyti elektra varomus automobilius, bei plėsime infrastruktūrą, kuri apims ir elektromobilių krovimo stotelių įrengimus, ir jų skaičiaus didinimą visoje Lietuvoje.

Ypatingą dėmesį skirsime ekonomikos stuburu laikomam smulkiajam ir šeimų verslui, efektyviau ginsime smulkaus verslo teises ginčiuose su institucijomis, įkurdami smulkiojo ir vidutinio verslo ombudsmeno instituciją.

Spartinsime regioninio verslo augimą ir plėtrą, pasitelkdami efektyvias kompleksines pagalbos priemones, tokias kaip į klientą orientuotos ekspertinės konsultavimo paslaugos, verslo inkubavimo paslaugos bendradarbystės centruose, visiems pasiekiamas verslo kompetencijų ugdymas ir mentorystė.

Laikysimės mokesčių sistemos stabilumo ir prognozuojamumo principų, mažinsime šešėlių, tobulinsime mokesčių administravimo sistemą taip, kad smulkus verslas, kurio metinės pajamos neviršija 45 000 eurų, PVM ir pelno mokestį mokėtų tik gavus mokėjimus (įplaukas) pagal pardavimų sąskaitas faktūras, t.y., pagal faktinį pinigų gavimo principą.

Švelninsime nesėkmių versle baimę, įgyvendindami Ankstyvojo perspėjimo sistemos modelį, siekdami išsaugoti sunkumus patiriančius verslus ir kurti palankią aplinką antrajai galimybei versle. Trumpinsime įmonių restruktūrizavimo/bankroto procedūras, mažinsime proceso kaštus verslui.

Sutelksime politinį dėmesį į kainų augimo problemas, skatinsime profesionalios kainų stebėsenos mechanizmą, kainodaros skaidrumą. Aktyvizuosime rinkos priežiūros institucijų – Konkurencijos, Viešųjų pirkimų ir kitų tarnybų – veiklas. Skirsime didesnius institucinius resursus, siekdami išaiškinti stambių rinkos dalyvių kartelinius susitarimus ir nustatyti piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi. Plėsime dominuojančios padėties mažinimo reguliavimą kitose būtiniausių produktų rinkose, pvz., didmeninėje maisto prekyboje, vaistų prekyboje, trumpinsime atsiskaitymo su tiekėjais terminus šiose rinkose.

Tobulindami Konkurencijos įstatymą apsaugosime vietos ekonomiką nuo savitikslio konkurencijos skatinimo, remsime aktyvų valstybės, savivaldos, bendruomenės dalyvavimą žaliosios energetikos versle ir kitose socialiai reikšmingose ekonominėse veiklose.

Remsime mokslą ir inovacijas, didinsime paramą – valstybės biudžeto asignavimai moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai (toliau – MTEP) aukštajame moksle bei valdžios sektoriuje sudarys ne mažiau kaip 0,75 proc. BVP jau 2025 m., o iki 2030 m. pabaigos – ne mažiau kaip 1 proc. BVP. Dabartinė valdančioji dauguma nesilaiko savo įsipareigojimų dėl MTEP finansavimo.

Tęsiant buvusios S. Skvernelio Vyriausybės kryptį, ypatingą dėmesį skirsime gyvybės mokslų sričiai, siekdami, kad ji sukurtų bent 5 proc. BVP.

Padėsime verslui persiorientuoti į klimatui neutralią ekonomiką. Remsime žiedinės ekonomikos ir tvarumo technologijas, skaitmeninimo sprendimus, antrinių žaliavų panaudojimą prekyboje, užtikrindami, kad Lietuvos žiediškumo rodiklis pasiektų 11,7 proc. ES vidurkio. Įgyvendinsime ambicingą ir su žaliuoju kursu suderintą bioekonomikos strategiją, skatinant vertės grandines be likutinių atliekų ir aukštos pridėtinės vertės produktų gamybą iš žaliavų.

Per viešųjų pirkimų procesus kursime paklausą inovacijoms, skatinsime pramoninį bendradarbiavimą, kad pritrauktume papildomų investicijų regionuose ir vyktų vietinės verslo ekosistemos vystymas. Reikšmingai padidinsime inovatyvių viešųjų pirkimų apimtį, taip stimuliuodami paklausą inovacijoms, kartu užtikrindami viešojo sektoriaus atstovų proceso kompetencijų ugdymą, sklandų dalijimąsi informacija.

Sukursime aukštųjų technologijų verslų ir kvalifikuotų specialistų pritraukimo strategiją, skatindami grįžti Lietuvos piliečius, dirbančius užsienio aukštos pridėtinės vertės įmonėse, mokslo įstaigose, bei užsienio talentus ir tyrėjus. Sieksime, kad Lietuvoje liktų dirbti studentai, studijuojantys mūsų universitetuose.

Spartinsime ir supaprastinsime investuotojų įsikūrimo, pramoninių teritorijų planavimo, kitų reikalingų leidimų išdavimo procedūras socialiai reikšmingiems verslo projektams: aukštos pridėtinės vertės gamybai, žaliosios ekonomikos investicijoms ir investicijoms, turinčioms potencialą mažinti pagrindines prekių kainas. Didinsime mūsų regiono šalių bendradarbiavimą eksporto skatinimo ir įvaizdžio stiprinimo klausimais per bendrai finansuojamus projektus tikslinėse eksporto rinkose.

Finansuosime Lietuvos įmonių transformacijos į aukštos pridėtinės vertės orientuotą veiklą programas. Steigsime dekarbonizacijos kompetencijos centrą, kuris konsultuos įmones dėl perėjimo prie klimatui neutralių praktikų. Įdarbinsime žaliąsias obligacijas, kurios paspartins pažangių žaliosios ekonomikos projektų finansavimą bei padės Lietuvai tapti gamtos atkūrimo ir išsaugojimo atžvilgiu lyderiaujančia valstybe.

Parengsime ir įgyvendinsime sektorines strategijas didžiausią naujų investicijų potencialą turinčioms pramonės šakoms (pvz., žaliosios technologijos, e-mobilumas, miltech, gyvybės mokslai, bioekonomika), skirsime daugiau resursų naujų kryptių investicijų paieškai.

Priimsime Socialinio verslo įstatymą, įkursime Socialinio verslo tarybą ir užtikrinsime, kad socialinis verslas būtų kompleksiskai įtrauktas į strateginius šalies dokumentus, ES finansinio periodo ir į pagalbos ekonomikai planus.

Užtikrinsime viešojo sektoriaus lyderystę skaitmeninėje ir žaliojoje transformacijoje bei centralizuotą skaitmeninės ir žaliosios ekonomikos transformacijos politikos formavimą. Kiekviena ministerija ir savivaldybė Lietuvoje turės už skaitmeninę/žaliąją transformaciją atsakingą vadovą ir komandą, kurie bus atsakingi už vidaus ir išorės procesų skaitmeninimą, inovacijas.

Laikysimės „Digital first“ principo – kuriant viešąją paslaugą turi būti peržiūrėti visi procesai, o ne tiesiog suskaitmeninami seni biurokratiniai procesai. Ypatingą dėmesį ir palaikymą skirsime skaitmeninės ir kritinės infrastruktūros atsparumui, kibernetiniam saugumui, *Dual Tech* (gynybinės ir civilinės paskirties, pvz., dronų) technologijų vystymui.

Skirsime „kelionės pinigais“ atokiau nuo miestų gyvenantiems gyventojams, siekdami naujų tarp miestinio ir vietinio viešojo transporto maršrutų ir reisų sudarymo. Didinsime nevairuojančių asmenų mobilumą visoje Lietuvoje, leisiantį darbus, gydymo, neformalaus ugdymo įstaigas ar namus po darbo pasiekti ne rečiau kaip tris kartus per dieną valstybiniais keliais viešuoju transportu, kuris bus papildomai remiamas valstybės „kelionės pinigais“. Užtikrinsime socialinio taksi paslaugą visose savivaldybėse.

Gerinsime valstybinių kelių būklę ir investuosime į kelių, tiltų, geležinkelio viadukų remontą, atnaujinimą bei žvyrkelių asfaltavimą. Spręsimė jūrų uosto problemas, gerindami Lietuvos susisiekimą su visa Europos sąjunga. Spartinsime „Rail Baltica“ projektą, atnaujinsime keleivių vežimą panaikintais geležinkelio maršrutais (pvz., Rokiškis–Radviliškis), statysime naujas traukinių jungtis (pvz., Druskininkų su Vilniumi). ES lygmeniu skatinsime investicijas į naktinių traukinių infrastruktūrą Europoje, mažinant skrydžių lėktuvais poreikį. Kursime bendrą Europos traukinio/autobuso/kelto bilietų pirkimo sistemą, siekiant, kad tvari kelionė būtų patogesnė ir pigesnė alternatyva lėktuvui.

Gerinsime Lietuvos oro uostų susisiekimą su svarbiausiais Europos miestais, investuosime į turizmo verslo atgaivinimą, ypatingą dėmesį skirdami vietos ir sveikatingumo turizmui, tai laikydami viena iš valstybės prioritetinių kryptių.

Vystysime Lietuvą kaip jūrinę valstybę. Konsoliduodami valstybės, savivaldos, verslo ir bendruomenių resursus, per artimiausius keletą metų sutvarkysime ir išplėtosime pajūrio uostų infrastruktūrą. Sieksime, kad Lietuva taptų patraukliu ir reikšmingu Baltijos jūros centru.

1500 kaset
renovuojamų šalies
daugiabučių,
valstybės
perskolinimo
garantija 100 metų
laikotarpiui

„Kelionės pinigai“
viešajam transportui
ten, kur jo trūksta.
Socialinio taksi
paslauga visoje
Lietuvoje

2030 m.
ne mažiau kaip 1%
BVP mokslui ir
inovacijų plėtrai

Smulkiojo ir
vidutinio verslo
ombudsmeno
institucija